

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ก

มาตราชั่งน้ำหนักส่วย

มาตราชั่งน้ำหนักทองคำ มีอัตราเปรียบเทียบดังนี้

8 กัล่ำ = 1 เฟื้อง

2 เฟื้อง = 1 สลึง

4 สลึง = 1 บาท

4 บาท = 1 ตำลึง

20 ตำลึง = 1 ชั่ง

1 ชั่ง = 80 บาท

มาตราเงิน มีอัตราเทียบดังนี้

3 เมล็ดผักกาด = 1 เมล็ดงา

2 เมล็ดงา = 1 เมล็ดข้าวเปลือก

4 เมล็ดข้าวเปลือก = 1 กล่อม

2 กล่อม = 1 กัล่ำ

2 กัล่ำ = 1 ไพ

4 ไพ = 1 เฟื้อง

2 เฟื้อง = 1 สลึง

4 สลึง = 1 บาท

4 บาท = 1 ตำลึง

20 ตำลึง = 1 ชั่ง

20 ชั่ง = 1 ตูล

20 ดุล = 1 ภารา

มาตราชั่งน้ำหนักสิ่งของ มีอัตราเทียบดังนี้

20 ตำลึง = 1 ชั่ง

50 ชั่ง = 1 หาบ

3 หาบ = 1 ภารา

ที่มา กรมศิลปากร, จดหมายเหตุ รัชกาลที่ 3 เล่ม 4 (กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล
สหประชาพาณิชย์, 2530), หน้า 20-12

มาตราชั่งเปรียบเทียบ มีอัตราเทียบดังนี้

1 ชั่ง = 1.2 กิโลกรัม

1 ตำลึง = 60 กรัม

1 บาท = 15 กรัม

1 สลึง = 3.75 กรัม

1 เฟื้อง = 1.875 กรัม

1 ไพ = 0.46875 กรัม

วิธีการร่อนทองคำของชนพื้นเมือง ในเมืองอัตตะปือ

เขาใช้จอบตักทรายขึ้นใส่ในเลียง หรือ “ บ้าง” เติมน้ำเข้าไปนิดหน่อยแล้วก็ร่อนไปมาเป็นวงแหวน ใช้มือเก็บดินที่ละลายนั้นทิ้งทีละน้อย จนกระทั่งเหลือแต่แร่ทองคำปนดินที่ค้างอยู่กับ บ้าง แล้วเทใส่กระบอกละเอียดที่ปักไว้ในท้องน้ำห้วย เมื่อกระบอกละเอียดนั้นเต็ม พวกเขาก็เทแร่ลงในบ้างเพื่อร่อนอีก ด้วยความพากเพียร อดทน การร่อนหลายๆครั้งเท่าที่จำเป็นนั้น ทำให้มีเศษดินเหลือปะปนอยู่กับผงทองคำบ้าง เขานำเอากระบอกละเอียดไปที่บ้านหรือที่พักแรม ถ้าเป็นพวกที่มาจากที่ไกลตามข้อมูลที่รวบรวมได้ ผู้หญิงที่มีความชำนาญทำได้ 3-4 กระบอก แต่คนที่เริ่มร่อนใหม่จะได้เพียง 2 กระบอก ต่อ 1 วัน เมื่อกลับถึงบ้าน พวกเขาจะใช้ผ้ากรองจี๊โคลนและสิ่งที่เหลือค้างเพื่อเอาไปตากแดดในเลียงที่ใช้ร่อน ต่อจากนั้นก็เป็นการของผู้ชายที่จะค่อยๆเก็บเมล็ดดินแห้งออกแล้วไปร่อนลงบนหนังเกลี้ยง เขาเอาทั้งสองด้านไปร่อนใส่เลื้อ และในเวลาเดียวกันก็จะมีคนหนึ่งเป่าผงที่ตกลงด้วยท่อเหล็กยาวหนึ่งศอก ผงทองคำเมื่อถูกขจัดสิ่งอื่นออกหมด ก็จะตกลงเป็นกองเล็กๆ บนแผ่นหนัง เสร็จแล้วก็จะใช้ช้อนตักรวบรวมกันตามแต่โชคและความชำนาญ วันหนึ่งจะร่อนผงทองคำได้ระหว่าง 2 ถึง 15 กรัม

ที่มา เอเจียน แอมอนิเย,ทองสมุทร โดเรและสมหมาย เปรมจิตต์ (แปล), *บันทึกการเดินทางในลาวภาคที่หนึ่ง พ.ศ. 2438 Voyage dans le Laos Tome Premier 1895* (เชียงใหม่: โครงการผลิตเอกสารส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539).

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นามสกุล

พิมพ์ปฎิมา นเรศศิริกุล

วัน เดือน ปี เกิด

2 มีนาคม 2527

ประวัติการศึกษา

- สำเร็จการศึกษาประถมศึกษาโรงเรียนอนุบาลชัยภูมิ จ. ชัยภูมิ
- สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาโรงเรียนสตรีชัยภูมิ จ. ชัยภูมิ
- สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2548

ทุนการศึกษา

ได้รับทุนสนับสนุนการทำวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปี 2552

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved